

In memoriam – nașterea în viața cea cerească și veșnică a Preacucernicului Părinte Profesor Ilie Moldovan de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din Sibiu...

Cuprins fiind întodeauna de respect și recunoștință m-am tot gândit, preț de mai multe clipe, cum să-mi pot exprima, cât mai bine, în câteva rânduri, aceste stări și sentimente față de ***Părintele nostru Profesor de Morală - Ilie Moldovan de la Facultatea de Teologie Ortodoxă “Andrei Șaguna” din Sibiu*** – acum, în aceste momente, la adormirea sa în Domnul, la venerabila vârstă de optzeci și trei de ani, petrecuți în spiritul și duhul buneii noastre înțelepciuni și cuminenii tradiționale și autentice a poporului nostru românesc!...

În mintea și în inima mea personalitatea preacucerniciei sale se conturează și se identifică prin câteva trăsături și calități distincte, și anume: în primul rând prin maturitatea și bogata experiență sau înțelepciune pastorală și duhovnicească, prin atașamentul său față de valorile spirituale, perene ale poporului nostru, prin felul său de a fi foarte firesc și mai puțin sofisticat sau complicat; după aceea prin tenacitatea și perseverența lui, prin dispoziția pe care o avea spre intensificarea eforturilor în vederea rezolvării unei probleme, atunci când situația o cerea; prin cultura teologică și nu numai cu care era înzestrat datorită muncii și tenacității sfinției sale – deoarece a fost un autodidact înăscut și foarte consecvent cu el de-a lungul întregii vieți; prin luciditatea și spiritul critic însoțit de foarte multă înțelegere și condescendență; pe urmă prin spiritul său de disciplină, în primul rând cu propria lui persoană, revelat cu fiecare slujire ori cu fiecare predică sau cuvântare, susținute într-un mod foarte concis, coerent dar și consistent în diferite împrejurări sau cu diferite ocazii!... De asemenea, a mai avut și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție și modestie ieșite din comun care îți inspira foarte multă încredere, confort sufletesc și dragoste față de valorile eterne ale spiritualității noastre românești și ortodoxe!...

În ultima vreme a ajuns la o vârstă, respectabilă și venerabilă, la care probabil, s-a gândit tot mai mult la ce a fost în urmă, făcându-și tot felul de bilanțuri, cu gândul și intenția de a-și încheia activitatea, didactică, pastoral și apologetic – misionară, însă, atât eu personal i-am sugerat și l-am încurajat permanent, cât și mulți alți cunoscuți, ucenici și admiratori, să nu renunțe definitiv, la toate aspectele activității sale care a fost, întotdeauna, foarte folositoare multor oameni – studenți, tineri, slujitori ai altarelor sau credincioși ai Bisericii noastre dreptmăritoare, însă constatăm acum cu toții că momentele și perioadele de suferință din ultimii ani au învins, în cele din urmă!...

Cugetând la activitatea și la personalitatea preacucerniciei sale, care este foarte bine conturată și cât se poate de autentică și de firească, mă gândesc la darul omului providențial cu care l-a înzestrat Creatorul și Stăpânul nostru al tuturor – Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos – pe care sfinția sa l-a cinstit și l-a slujit cu toată sinceritatea, dragostea și abnegația!...

M-aș bucura să știu că atât contemporanii cât și posteritatea îi vor acorda, totdeauna, cinstea, recunoștința și prețuirea cuvenită pentru tot ce a făcut, pentru ceea ce este și înseamnă (sau ar trebui să însemne) în conștiința și în memoria noastră colectivă, care, mă rog lui Dumnezeu să nu fie alterată și o spun aceasta cu mare înfrigurare fiindcă,

din păcate, noi cam avem „darul” acesta de a ne uita, foarte repede binefăcătorii și înaintașii noștri dar încerc, totuși, să-mi fac un act de încurajare și de optimism și să cred că ori de câte ori va fi pomenit numele său va fi pronunțat cu venerație și respect, pentru tot binele pe care l-a făcut atâtor oameni și care fapte sunt consemnate de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos – Arhiereul Cel Veșnic în Împărăția Sa cea cerească și veșnică de care, ne rugăm Lui, să aibă parte; rugăciuni cărora mă alătur și eu, dorind din toată inima ca Dumnezeu să îl ierte și să-l odihnească, să-l numere cu dreptii, în Împărăția Sa cea Cerească, Sfântă și Veșnică!...

Și acum, după această scurtă introducere, în ultimii ani având eu mai multe drumuri la Sibiu, inclusiv la vestita școală teologică – Facultatea de Teologie Ortodoxă “Andrei Șaguna”, m-am hotărât, luându-mi (și) inima în dinți, să vorbesc cu **Părintele Profesor Ilie Moldovan**, o gazdă primitoare și plină de îngăduință, în cadrul unui succint interviu, despre **Euharistie și Mântuire**, despre necesitatea existenței acesteia într-un mod cât se poate de indispensabil, pe drumul nostru către îndumnezeire și, iată ce ne-a răspuns, în cele ce urmează, din prea multa-i sa dragoste și experiență, pe care vreau să-l supun atenției, în cele ce urmează, cu adâncă prețuire și recunoștință, întru amintirea și pomenirea Părintelui Profesor Ilie Moldovan:

Dragostea de Sfânta Euharistie înseamnă Dragostea de Dumnezeu și de a Sa Împărăție!...

1. - Este perceput ***Iisus Hristos ca fiind „ieri, azi și în veci Același”*** în lumea de astăzi, în condițiile secularizării la care, din păcate, suntem cu toții părtași, într-o mai mică sau mai mare măsură?!...
- **Hristos este Același, noi însă nu.** Trebuie să ne apropiem mai mult de El, în sensul real, ***euharistic***, prin învățătura Bisericii, prin Sfintele Taine și prin trăirea creștinească în sânul familiei și peste tot acolo unde locuim și ne desfășurăm activitatea, să simțim că trăiește în noi Dumnezeu. La toate acestea se poate ajunge cu ajutorul catehizării de care suntem încă foarte mulți, lipsiți.
2. - Ce credeți că înțeleg oamenii de astăzi prin noțiunea de ***Euharistie*** și cum vedeți raportarea lor la acest termen teologic care reflectă o realitate duhovnicească foarte mare, de fapt, cea mai mare?!...
- Mai întâi trebuie explicat termenul ***Euharistie***, pentru a înțelege și conștientiza credincioșii importanța termenului și a faptului pe care el îl conține, care este ceva obligatoriu și indispensabil mântuirii.
3. -Mai vedeți, astăzi, ***o raportare personală și autentică a credincioșilor la Sfânta Euharistie***, cu alte cuvinte la Sfânta Liturghie ca fiind „Taina tainelor”?!...
- În anul 1986, cu prilejul vizitei sale în România, Patriarhul Ierusalimului – Diodor, după participarea sa la mai multe Sfinte Liturghii a concluzionat că este impresionat de numărul mare de credincioși participanți, dar că este foarte trist pentru faptul că a văzut foarte puțini s-au nu a văzut nici un credincios care să se împărtășească!... ***Nu este voie să existe Liturghie fără Împărtășanie!***... Mie nu mi-a lipsit liturghia și împărtășania nici chiar în pușcărie, unde am cusut pe partea din spate a maieului Sfântul Antimis, vinul îl aducea un medic într-o sticlucă de vin tonic, pâinea și apa o rețineam din hrana și din alimentele primite și așa mai

- departe. Găsirea unei explicații la toată această situație ne duce cu gândul la existența tainei lui Dumnezeu!... Astăzi încă nu prea știm (cum) să ne raportăm la Sfânta Împărtășanie dar suntem în drum spre, căci Împărtășania înseamnă câștigarea Împărăției lui Dumnezeu de aici, cu alte cuvinte este vorba de îndumnezeirea prin har, care se face încă din această viață.
4. - În altă ordine de idei, care vedeți a fi termenul corect de abordare a acestei probleme: - acela de deasă împărtășanie, rară împărtășanie, cu vrednicie, fără, cu pregătire sau fără, ori continuă împărtășanie?!... Care este, cu alte cuvinte, poziția Sfinților Părinți cu privire la această problemă?!...
 - Răspunsul meu este: **Continuă Împărtășanie**, iar cât privește vrednicia, noi preoții sfărâmăm Sfintele Sfintele, după cum citim în rugăciunea de după *Epicleza Euharistică* ce zice: „Se sfărâmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se sfărâmă și nu se desparte, Cel ce se mănâncă și niciodată nu se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește” – argument pentru **continua împărtășanie**. În ce privește *vrednicia*, aceasta este un dar de la Dumnezeu și nicidecum meritul nostru!... Motivele invocării nevredniciei, cu canoanele, să știți că sunt din lipsa de dragoste și să se mai știe că Liturghierul care cuprinde rugăciunile de taină speciale pe care le citesc preoții, trebuie să fie concrete, vii, personale iar nu doar teoretice și abstracte în idei!...
 5. - Care este diferența de curente, de opinii sau de abordare referitor la practica împărtășirii credincioșilor la slavi, români și greci și de ce asistăm la evidențierea acestor deosebiri de abordare a aceluiași fenomen, dacă pot să mă exprim cu aceste cuvinte?!...
 - Este o greșală de prețuire a lui Iisus Hristos, că dacă îl iubești cu adevărat nu te cramponezi în aceste deosebiri, din moment ce este vorba de unul și același lucru, *în fond de același text liturgic – cu același conținut!*... Este dureros că există aceste deosebiri și, drept urmare, să ne străduim ca acolo unde ne aflăm noi, să fie desființate, deoarece nu este mai importantă tâlcuirea lingvistică și cea tipiconală decât receptarea Harului Divin!...
 6. - Este lumea bisericească contemporană suficient de conștientă de **valoarea și supremația acestei Sfinte Taine**, care nu abordează o simplă practică liturgică **ci pe ea se sprijină, de fapt, toată viața noastră eclesiologică, soteriologică și, îndeosebi, cea eshatologică?!...**
 - Este deplin corigentă din păcate, de la A la Z, de la Ortodoxie la Catolicism și de la A la Ω!...
 7. - Avem noi, astăzi, bine structurată și articulată o teologie a Sfințelor Taine și, în special, a Sfintei Liturghii?!...
 - Din nefericire lipsește evlavia cu privire la trăirea în Iisus Hristos, permanentă, și numai Bunul Dumnezeu poate remedia lucrul acesta!...
 8. - Din punct de vedere moral – duhovnicesc cum ne raportăm noi la Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie, în condițiile în care, la momentul potrivit din cadrul Sfintei Liturghii se împărtășesc foarte puțini oameni, gândindu-mă, aici, la situația de la noi din țară?!...
 - Ar trebui să ne raportăm printr-o durere adâncă și prin începutul unei râvne a mântuirii ce are în centrul ei tocmai pe Cel care ne mântuie. Dacă El este Centrul, atunci haideți să mergem cu toții la El!... La Dumnezeu nici un lucru nu este cu

- neputință. Ferice de cel care, indiferent ce vârstă și în ce rost al vieții se află, se întoarce la trăirea cu Hristos, fiindcă prin aceasta el se face apostol și pentru alții!... Ca o concluzie aș susține că, pentru a scoate asemenea apostoli trebuie să ajungem la sacrificiul apostolic și misionar de reunire a Bisericilor și de revenire la trăirea primilor apostoli, astfel încât, *Sfânta Euharistie* trebuie să fie și temeiul unității creștine a reunirii Bisericilor, a mișcării ecumenice autentice, încununată fiind de strădania îndumnezeirii de pe pământ către cer!...
9. - Cine ar trebui să-și asume vina sau responsabilitatea pentru abordarea, de multe ori, destul de superficială a acestei probleme fundamentale a spiritualității noastre?!...
- Să nu căutăm vinovați ci să mergem încrezători cu convingerea că Dumnezeu ne poate ierta de păcatul delăsării duhovnicești, și rugându-ne ca El să ne ia de mână, ca prin potir să ajungem acolo unde am fost, în paradis!... Așadar, Iisus Hristos prin Euharistie ne reîntoarce la El, unde datorită comuniunii euharistice vom ajunge la comuniunea (cea veșnică) cu El.
10. - Mai este, astăzi, relația *părinte duhovnicesc – fiu duhovnicesc una sinceră, profundă, într-un cuvânt, autentică?!...*
- Mai rar, dar este. Să ne rugăm să se îndesească, să se întărească!...
11. - Care ar fi soluția sau modalitatea îndreptării acestei stări de fapt, a acestei situații de compromis?!...
- Implorând Providența Divină să privească spre noi cu ochi milostivi și povățuitori, convinși fiind că se aplică și aici cuvântul Scripturii care zice că „Fără de Mine nu puteți face nimic”.
12. - Credeți că lucrările de învățătură ortodoxă, „catehismele” noastre prezintă corect lucrurile cu privire la această problemă sau sunt destul de scolastice?!...
- Suntem chemați să scoatem scolasticul de aici!... Toată învățătura catehetică are o comoară de izvoare, mult folositoare, cu toate că unele au fost schimbate în conținutul lor și care astfel, nu au făcut altceva decât să servească modernismului ispitit. În general, Catehismele sunt foarte bune dar și în ele se strecoară, uneori, păreri subiective.
13. - Este nevoie, cumva, de o (re)catehizare a credincioșilor noștri cu privire la această problemă a Bisericii și nu numai, adică asistăm, cumva, la o „evoluție” istorică a acestei probleme?!...
- Repet, numai Providența Divină va face lumină în privința cursului creștinismului nostru, care nu se poate concepe decât urcând din nou, spre culmile desăvârșirii!...
14. Vedeți cumva, *o stare de revigorare a acestei situații*, sunteți optimist, în acest sens?!...
- Da, bineînțeles, nu cred, ci sunt convins că Dumnezeu Care a creat Biserica și pe om, cu promisiunea că pe Aceasta „Nici porțile iadului nu o vor birui” nu va întârzia această revigorare până la sfârșit, ci cu mijlocirea Maicii Domnului „Biserica cea Vie” se va reface Ierusalimul pământesc și abia apoi se va contopi cu cel ceresc, când va fi „un cer nou și un pământ nou”.
15. - Acum în încheierea acestui interviu v-aș ruga, Preacucernice Părinte Profesor, să deslușiți câteva concluzii urmate de câteva sfaturi!...

- Dacă dorim ca Dumnezeu să îndrepte mila Sa spre noi și Biserica Lui, să fim creștini ai milei și ai iertării și să trăim mai mult în ***Iisus Hristos Euharistic*** și-n evlavie la Maica Domnului și așa, pururea cu Domnul vom fi până la sfârșitul veacurilor!...

- Acestea fiind zise, acum la trecerea sa în veșnicele lăcașuri, ne rugăm cu toții, într-un cuget și o simțire profundă, ca ***Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească! Veșnică să-i fie amintirea și pomenirea! Amin!***

***Cu multă prețuire și deosebită recunoștință,
Drd. Stelian Gomboș –
Consilier la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Guvernului României.***